

Кондрацька Н. М., к.е.н., доцент кафедри фінансів та економіки природокористування, Любовська М. М., студентка (Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне)

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ: ЗАГРОЗИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

У статті детерміновано вплив фінансово-економічної безпеки банку на безпеку фінансового сектору та країни в цілому. Узагальнено підходи до визначення поняття «фінансово-економічна безпека банку» та запропоновано власне бачення даної категорії. Проведено аналіз сучасного стану банківського сегменту у розрізі кредитного ризику та ризиків достатності капіталу, ліквідності і прибутковості. Виділено зовнішні та внутрішні загрози фінансово-економічної безпеки банківських установ та запропоновано шляхи їх мінімізації.

Ключові слова: фінансово-економічна безпека банку; фінансово-економічна безпека держави; ризики банківського сектору; забезпечення фінансової безпеки банків; зовнішні та внутрішні загрози

Постановка проблеми. Сучасний стан розвитку світової економіки характеризується зростанням масштабів частоти виникнення економічних криз. При цьому сучасні глобалізаційні процеси зміщують їх зі сфери виробництва у сферу фінансів, і її найбільш розвиненого сектору – банківського. Таким чином, проблема забезпечення фінансово-економічної безпеки банків сьогодні є одним із найбільш важливих чинників розвитку економіки.

Завдяки посиленню інтеграції в світову фінансову систему банківська система України сьогодні переживає доволі складний період свого розвитку. Для сучасної вітчизняної економіки характерні низька ліквідність на ринках капіталу та недосконале валютне регулювання, що спричиняє неконвертованість національної валюти. На її стан негативно впливають і анексія Криму, і війна на сході країни, і несприятливий інвестиційний клімат. А відтак, банківський сектор національної економіки перебуває під впливом додаткових політичних й економічних ризиків нетипових для розвинених ринків. Все це обумовлює актуальність дослідження фінансово-економічної безпеки

банківської системи і пошуку конкретних шляхів мінімізації ризиків та підвищення рівня безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значна частина доробок у сфері визначення сутності та оцінки фінансово-економічної оцінки банків належить таким вченим як Ашуєв А.М., Барановський О.І., Болгар Т.М., Горячева К.С., Домбровський В.С., Єпіфанов А.О., Єрмошенко М.М., Зубок М.І., Пластун О.Л., Побережний С.М., Хитрін О. І. Ними було сформовано досить потужне теоретичне підґрунтя для досліджень в напрямку визначення сутності фінансово-економічної безпеки, проте у вітчизняній літературі недостатньо розкрито зовнішні та внутрішні загрози фінансово-економічній безпеці банків та шляхи їх мінімізації.

Постановка завдання. Метою статті є узагальнення теоретичних положень про практичні рекомендації щодо підвищення рівня фінансово-економічної безпеки банків, мінімізації зовнішніх та внутрішніх загроз.

Виклад основного матеріалу. Беззаперечним є той факт, що безпека банківського сектору в значній мірі детермінує фінансову безпеку країни. Вітчизняні банки є не лише учасниками кредитного ринку, а завдяки поєднанню різних видів послуг, – і ринку капіталів. Саме тому, як справедливо відзначає Адаменко С.І. «проблеми банківської сфери є одночасно і проблемами фінансової безпеки держави. Стабільність і надійність банківської системи, удосконалення банківського менеджменту та зміцнення його стратегічної складової можуть забезпечити фінансову безпеку держави» [1]. Підтвердженням цього є також величина вагового коефіцієнту, що використовується для об'єднання субіндексів у Індекс фінансового стресу. Використовуючи метод зважування, який враховує відносну важливість сегментів фінансового ринку України, коефіцієнти розподіляються наступним чином [2]:

- банківський сектор: 0.3;
- боргові цінні папери: 0.1;
- державні цінні папери: 0.25;
- валютний ринок 0.35.

Індекс фінансового стресу, як правило, слугує єдиним комплексним показником стресу на фінансовому ринку, і тому легко може бути інтерпретованим. Динаміка даного показника віддзеркалює зміни у фінансовому секторі та вказує на рівень фінансової нестабільності (рис. 1).

Рис. 1. Індекс фінансового стресу у 2008-2019 рр. [2]

Останній тимчасовий стрибок ІФС стався через зростання невизначеності перед націоналізацією у грудні 2016 року найбільшого банку України – Приватбанку. Індекс сягнув локального максимуму в день націоналізації банку та досить швидко відкотився назад протягом наступних тижнів. Варто зазначити, що субіндекс банківського сектору України майже постійно залишався дуже волатильним. Даний сектор був украй вразливим до всіх значних та незначних шоків, яких зазнавав фінансовий сектор. Це підтверджує фундаментальну слабкість українського банківського сектору до масштабного очищення банків, яке НБУ проводив із початку 2014 року. Тепер, коли сектор уже пройшов етап очищення та перебуває на стадії відновлення, очікується зменшення волатильності і рівня субіндексу банківського сектору [2].

Як бачимо, безпека банківської системи залежить від фінансової безпеки кожної окремої банківської інституції. Так, проблеми що виникли в одному банку здатні викликати ефект «доміно» і призвести до системної банківської кризи. І навпаки – деструктивний вплив нестабільності банківського сегменту відображається на діяльності кожного окремого банку.

Незважаючи на актуальність даного питання, науковці не можуть дійти згоди щодо сутності поняття «фінансово-економічна безпека банку» (табл. 1).

Таблиця 1

Наукові підходи до визначення сутності поняття «фінансово-економічна безпека банку»

Автор, джерело	Визначення
Барановський О.І. [3]	сукупність умов, за яких потенційно небезпечні для фінансового стану комерційного банку дії чи обставини попереджені чи зведені до такого рівня, за якого вони не здатні завдати шкоди встановленому порядку функціонування банку, збереженню й відтворенню його майна і перешкодити досягненню банком статутних цілей
Єпіфанов А.О., Пластун О.Л., Домбровський В.С. [4]	стан банківської установи, що характеризується збалансованістю і стійкістю до впливу зовнішніх і внутрішніх загроз, здатністю досягати поставлених цілей і генерувати достатній обсяг фінансових ресурсів для забезпечення стійкого розвитку
Єрмошенко М.М., Горячева К.С., Ашуєв А.М. [5]	стан збалансованості і стійкості банківської установи до негативного впливу внутрішніх і зовнішніх загроз, його здатністю забезпечувати на основі реалізації локальних економічних інтересів сталий і ефективний розвиток банківської діяльності та економічної складової
Зубок М.І. [6]	стан стійкої життєдіяльності, за якого забезпечується реалізація мети банку та основних його інтересів, захист від внутрішніх і зовнішніх дестабілізуючих факторів незалежно від умов функціонування; властивість своєчасно й адекватно реагувати на всі негативні прояви внутрішнього і зовнішнього середовища банку; здатність протистояти різним посяганням на власність, діяльність і імідж банку, створювати ефективний захист від внутрішніх і зовнішніх загроз
Побережний С.М., Пластун О.Л., Болгар Т.М. [7]	здатність протистояти деструктивним змінам на фінансовому ринку і забезпечити виживання банківського бізнесу в конкурентній боротьбі
Хитрін О. І. [8]	динамічний стан, при якому банк юридично і технічно здатний виконувати і реально виконує властиві йому функції та забезпечує стійкий захист життєвоважливих соціально-економічних інтересів громадян, господарюючих суб'єктів, суспільства та держави від негативного впливу внутрішніх і зовнішніх загроз

Як бачимо, науковці підкреслюють багатогранність даного поняття, акцентуючи увагу на: фінансовій стабільності та стійкості; захищеності від зовнішніх та внутрішніх загроз, юридичній і технічній спроможності та соціально-економічній значущості; здатності до самозбереження, розвитку і досягнення цілей.

В рамках нашого дослідження визначення фінансово-економічна безпека банківської установи тлумачиться як динамічний стан, що характеризується збалансованістю і стійкістю до впливу зовнішніх і внутрішніх загроз, ефективністю організації та розподілу ресурсів для забезпечення стійкого розвитку. Отже, при дослідженні фінансово-економічної безпеки банку пріоритетним стає динамічна характеристика та ієрархічність взаємодії елементів у системі і стійкість до зовнішніх та внутрішніх загроз.

Найважливішою вихідною передумовою формування системи фінансової безпеки є саме ідентифікація ризиків. Від того, наскільки точно і повно ідентифіковано склад загроз, оцінено рівень інтенсивності їх прояву та можливого збитку, залежить ефективність побудови всієї системи фінансової безпеки [9].

Основини групами ризиків, за якими прийнято проводити оцінку фінансово-економічної безпеки банків є: кредитний ризик, ризик достатності капіталу, ризик ліквідності, ризик юридичний, ризик валютний, ризик прибутковості (рис. 2).

Рис. 2. Теплова карта ризиків банківського сектору [10]

Кредитний ризик характеризує рівень непрацюючих кредитів у портфелях банків та необхідність додаткового формування резервів під такі кредити. Як бачимо, даний показник знизився, що

відображає зниження відносного боргового навантаження на населення. Боргове навантаження на сектор домогосподарств загалом невисоке, трохи менше, ніж 10% річного доходу, хоча рівень закредитованості населення з низькими доходами значно вищий. Крім того, більшість позик – незабезпечені споживчі кредити з українськими високими ефективними ставками. Споживче кредитування й далі стрімко зростає: темп приросту незабезпечених гривневих кредитів домогосподарствам на поточні цілі перевищує 30% р/р вісім кварталів поспіль [11]. Незважаючи на те, що кредитні ризики корпоративного сектору суттєво покращились після кризи, темпи їх зниження залишаються незначними. Як результат, комерційні банки і далі гостро відчувають нестачу високоякісних позичальників із високою платіжною дисципліною.

Ризик достатності капіталу відображає можливість банків забезпечувати достатній рівень капіталу. З діаграми видно, що із 2017 року сектор достатньо капіталізований. У більшості банків капіталу вистачить навіть у випадку кризи. Проте в деяких держбанках достатність капіталу є близькою до допустимого мінімуму. Відтак, зобов'язання виплачувати дивіденди до держбюджету створює для них додаткові ризики.

Ризик ліквідності оцінює здатність банків повною мірою та вчасно виконувати свої зобов'язання перед вкладниками та кредиторами. Депозити фізичних осіб зростають пришвидшеними темпами, проте у пасивах комерційних банків продовжують переважають короткострокові кошти, що створює додаткові ризики. Вагомим стимулом для зміни строкової структури фондування зараз немає. Утім, оскільки банки дотримуються нового більш жорсткого нормативу ліквідності LCR, ймовірність того, що банки матимуть змогу в повному обсязі виконати свої зобов'язання навіть у нестійких фінансових умовах зростає.

Юридичний ризик оцінює спроможність банків захищати власні інтереси за допомогою юридичних інструментів. Зростання даного ризику у 2017-2019 роках обумовлено насамперед переходом Приватбанку в державну власність та подальшими судовими рішеннями. На сьогодні ключовий ризик даного виду для України – несприятливий розвиток подій навколо Приватбанку. Протягом квітня–травня було прийнято низку судових рішень, що ставлять під сумнів законність та доцільність націоналізації Приватбанку у грудні 2016 року. Ці рішення наразі оскаржуються в апеляції. НБУ спільно з Міністерством фінансів та ФГВФО готує план дій на випадок будь-якого розвитку подій для держави.

Валютний ризик вказує на те, наскільки тенденції валютного ринку можуть впливати на фінансовий результат банків. Валютний ризик пов'язаний із високим рівнем доларизації активів та пасивів банківського сектору, а ці показники змінюються повільно. Частка внутрішнього фондування в зобов'язаннях банків продовжує зростати, зовнішні запозичення в іноземній валюті становлять лише близько 11% від усіх зобов'язань сектору. Фінустанови продовжують погашати зовнішні борги, проте нові не залучають через їхню відносно високу вартість і невисокий попит на кредити в іноземній валюті. Відкриті валютні позиції банків наразі не створюють для них значних ризиків. Коливання обмінного курсу є помірними.

Ризик прибутковості аналізує спроможності банків генерувати чистий прибуток. Сьогодні, за даними НБУ, прибутковість сектору перевершує попередні очікування, операційні прибутки стрімко зростають, а відрахування до резервів доволі низькі. Очікується, що висока прибутковість збережеться й надалі. Варто відзначити також покращення операційної ефективності державних банків [12].

Зауважимо також, що з точки зору методології ідентифікації фінансових загроз банк є складною відкритою динамічною системою, що знаходиться в процесі постійної взаємодії із зовнішнім середовищем [9]. Відповідно до цього нами було виділено наступні зовнішні та внутрішні загрози (табл. 2).

Варто наголосити, що внутрішні загрози є унікальними для кожної окремої банківської установи, відтак їх можна контролювати та мінімізувати з середини. Зовнішні загрози навпаки – є притаманними інституційному середовищу і практично незалежні від зусиль окремого учасника банківської системи.

Основними напрямками усунення зазначених загроз та підвищення рівня фінансово-економічної безпеки банківських установ є:

- удосконалення процедури оцінки спроможності протистояти кризовим явищам і глобалізаційним проявам та розробка системи захисту банківського сектору. Подальше впровадження системи стрес-тестування та раннього попередження, оцінки банків відповідно до європейської методології «Supervisory review and evaluation process» (SREP);

- продовження очищення банківського сектору від токсичних і неплатоспроможних банків, удосконалення процедури оздоровлення та виведення їх з ринку та прозорості процедури продажу активів таких банків через електронні платформи;

Таблиця 2

Загрози фінансово-економічній безпеці банківських установ

Зовнішні загрози	Внутрішні загрози
<p>- світові фінансові кризи; недостатня фінансова стійкість банківського сектору;</p> <p>- динамічність руху іноземного капіталу та нестабільність співпраці з міжнародними фінансовими організаціями, внаслідок чого обмежується доступ до міжнародного фінансування;</p> <p>- несприятливі макроекономічні умови, політична та геополітична нестабільність;</p> <p>- сповільнення розвитку реального сектору економіки та низький рівень інвестиційної активності на внутрішньому ринку;</p> <p>- наявність у населення квазізаощаджень в іноземній валюті, що суттєво скорочує ресурсний потенціал банків;</p> <p>- відсутність рівного доступу до джерел фондування та висока залежність комерційних банків від рефінансування національного банку;</p> <p>- неефективність антиінфляційної політики та значні курсові коливання національної грошової одиниці, що суттєво підвищують валютні ризики;</p> <p>- нестабільність податкової, кредитної та страхової політики, а відповідно і мінливість нормативно-правових актів;</p> <p>- недосконалість системи оцінки ризиків та висока концентрація банківських операцій на окремих сегментах;</p> <p>- наявність високого рівня проблемних активів недосконалість оцінки кредитного забезпечення;</p> <p>- можливі прояви недобросовісної конкуренції на ринку банківських послуг, у тому числі завищення депозитних кредитних ставок з боку нестабільних установ;</p> <p>- корупція, неефективність діяльності правоохоронних органів та судової системи, що захисту прав кредиторів, інвесторів та банківських установ;</p> <p>- наявність значної кількості злочинів у фінансово-кредитній сфері, насамперед із банківськими картками.</p>	<p>- пріоритетність короткострокових планів та цілей над довгостроковими стратегіями розвитку;</p> <p>- недостатня диверсифікація, невисокий рівень послуг, що пропонуються банком та обмеженість застосування банківських технологій;</p> <p>- неефективність проведення основних банківських операцій, насамперед кредитних, що може спричинити зниження показників діяльності та підвищити суми обов'язкових резервів;</p> <p>- прийняття неефективних управлінських рішень фінансового менеджменту банку, внаслідок чого можливе зниження нормативних показників та незбалансованість активів і пасивів банку;</p> <p>- відсутність ефективної системи фінансового моніторингу та оцінки ризиків;</p> <p>- недосконалість системи захисту від шахрайства та кібернетичних загроз;</p> <p>- помилки в організації схоронності матеріальних та фінансових цінностей банку та клієнтів;</p> <p>- низький рівень управління людським капіталом, можливість зловживання та некомпетентність службовців банку;</p> <p>- недосконалість системи захисту банківської інформації чи розголошення конфіденційної інформації.</p>

- зменшення обсягу непрацюючих кредитів у банківській системі із 52,9% до 10% від загального обсягу кредитів, що дозволить суттєво підвищити стійкість даного сегменту. Крім того, необхідно стимулювати появу повноцінного вторинного ринку проблемних активів;

- посилення захисту прав кредиторів, шляхом зміцнення інституту забезпечення виконання зобов'язань, у тому числі можливості ефективного стягнення заставного майна та його реалізації;

- забезпечення рівного доступу до рефінансування усіх банків, у тому числі малих і середніх, а також удосконалення чіткого контролю за його поверненням;

- впровадження ризик-орієнтованого підходу до нагляду за фінансовими установами із застосуванням принципу пропорційності, перспективного погляду, професійного судження та раннього виявлення і реагування на потенційні ризики та удосконалення системи макропруденційного регулювання;

- наближення систем управління банківськими ризиками вітчизняних комерційних банків до міжнародних стандартів на засадах перспективного планування, раннього виявлення проблем у банках, з детальним висвітленням ними реального стану та вжитих заходів;

- удосконалення інструментів контролю за правочинами осіб, пов'язаних з учасниками банківського сектору. Впровадження норм протидії можливим зловживанням, у тому числі маніпулюванню та використанню інсайдерської інформації;

- запровадження додаткових вимог до капіталу у разі значних концентрацій в окремих секторах чи типах кредитів та удосконалити систему моніторингу за системно важливими фінансовими інституціями;

- удосконалення механізми управління депозитними та кредитними операціями, а також встановлення додаткових ваг ризику для окремих ризикових типів кредитів;

- розвиток прогресивних банківських технологій, насамперед запровадження нових стандартів та форматів платежів (ISO 20022), стандартів Open Banking на ринку України, миттєвих платежів (Instant payments) та використання QR-коду для переказу коштів.

Таким чином, банки потребують створення комплексної системи забезпечення фінансово-економічної безпеки банку, яка, у свою чергу, дасть змогу банку не втратити ліквідність і

платоспроможність, а також протистояти різноманітним загрозам та самостійно ліквідувати наслідки їх реалізації.

Висновки. В сучасних умовах розвитку банківської системи, підвищення рівня фінансово-економічної безпеки банку є пріоритетним для реалізації його інтересів та цілей, нарощування фінансового потенціалу для кількісного та якісного зростання, підвищення ефективності функціонування ринку банківських послуг, забезпечення сталого розвитку країни вцілому.

При аналізі сутності та впливу фінансово-економічної безпеки банку було використано системний аспект, що дозволило трактувати дану категорію як динамічний стан, що характеризується збалансованістю і стійкістю до впливу зовнішніх і внутрішніх загроз, ефективністю організації та розподілу ресурсів для забезпечення стійкого розвитку.

Аналіз сучасного стану банківського сектора у розрізі основних груп ризиків фінансово-економічної безпеки дозволив констатувати покращення основних показників діяльності банків. Виключенням є юридичний ризик, рівень якого суттєво виріс внаслідок несприятливого розвитку подій навколо Приватбанку.

Ідентифікація внутрішніх та зовнішніх загроз дозволила запропонувати напрями удосконалення системи забезпечення фінансової безпеки банку. При цьому, дана система має знаходитися у постійному розвитку та постійно адаптуватися до змін зовнішнього і внутрішнього середовища для підвищення ефективності функціонування банківського сектора, що детермінує стійкість фінансової системи країни та створює можливості зростання національної економіки.

1. Адаменко С. І. Характеристика та класифікація загроз у банківській системі України. *Стратегічна панорама*. 2004. № 4. С. 76–84.
2. Тищенко Л., Чайбок А. Індекс фінансового стресу для України. *Вісник національного банку України*. Червень, 2017. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=53082662> (дата звернення: 11.10.2019).
3. Барановський О. І. Специфіка фінансової безпеки в банківській сфері. *Вісник Національного банку України*. 2014. № 9. С. 17–23.
4. Фінансова безпека підприємств і банківських установ : монографія / Єпіфанов А. О., Пластун О. Л., Домбровський В. С. та ін. ; за заг. редакцією д-ра екон. наук, проф. А. О. Єпіфанова. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. 295 с.
5. Єрмошенко М. М., Горячева К. С., Ашуєв А. М. Економічні та організаційні засади забезпечення фінансової безпеки підприємства: препринт наукової доповіді. К. : Національна академія управління, 2005. 78 с.
6. Зубок М. І. Безпека банківської діяльності : навч.-метод. посібник для самост. вивч.

дисц. К. : КНЕУ, 2003. 154 с. **7.** Побережний С. М. Пластун О. Л., Болгар Т. М. Фінансова безпека банківської діяльності : навч. посібн. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. 112 с. **8.** Хитрін О. І. Фінансова безпека комерційних банків. *Фінанси України*. 2004. № 11. С. 118–124. **9.** Васильчишин О. Б. Економічна сутність фінансової безпеки банківської системи України: проблеми плюралізму підходів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. № 28. С. 159–166. **10.** Звіт про фінансову стабільність, червень 2019 року. URL: https://www.bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2019-R1.pdf?v=4 (дата звернення: 11.10.2019). **11.** Показники банківської системи України. URL: <https://bank.gov.ua/control/uk/publish/> (дата звернення: 11.10.2019). **12.** Момот Т. В., Овчелупова О. М., Соловійова К. С. Оцінка рівня фінансово-економічної безпеки банківських установ в умовах кризи. *Комунальне господарство міст : наук.-техн. зб.* Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. Вип. 125. С. 32–36.

REFERENCES:

1. Adamenko S. I. Kharakterystyka ta klasyfikatsiia zahroz u bankivskii systemi Ukrainy. *Stratehichna panorama*. 2004. № 4. S. 76–84. **2.** Tyshchenko L., Chaibok A. Indeks finansovoho stresu dlia Ukrainy. *Visnyk natsionalnoho banku Ukrainy*. Cherven, 2017. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=53082662> (data zvernennia: 11.10.2019). **3.** Baranovskyi O. I. Spetsyfika finansovoi bezpeky v bankivskii sferi. *Visnyk Natsionalnoho banku Ukrainy*. 2014. № 9. S. 17–23. **4.** Finansova bezpeka pidpriumstv i bankivskykh ustanov : monohrafiia / Yepifanov A. O., Plastun O. L., Dombrovskiy V. S. ta in. ; za zah. redaktsiieiu d-ra ekon. nauk, prof. A. O. Yepifanova. Sumy : DVNZ «UABS NBU», 2009. 295 s. **5.** Yermoshenko M. M., Horiacheva K. S., Ashuiev A. M. Ekonomichni ta orhanizatsiini zasady zabezpechennia finansovoi bezpeky pidpriumstva: prepynt naukovi dopovidi. K. : Natsionalna akademiia upravlinnia, 2005. 78 s. **6.** Zubok M. I. Bezpeka bankivskoi diialnosti : navch.-metod. posibnyk dlia samost. vyvch. dysts. K. : KNEU, 2003. 154 s. **7.** Poberezhnyi S. M. Plastun O. L., Bolhar T. M. Finansova bezpeka bankivskoi diialnosti : navch. posibn. Sumy : DVNZ «UABS NBU», 2010. 112 s. **8.** Khytrin O. I. Finansova bezpeka komertsiiynykh bankiv. *Finansy Ukrainy*. 2004. № 11. S. 118–124. **9.** Vasylchysyn O. B. Ekonomichna sutnist finansovoi bezpeky bankivskoi systemy Ukrainy: problemy pliuralizmu pidkhodiv. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. 2017. № 28. S. 159–166. **10.** Zvit pro finansovu stabilnist, cherven 2019 roku. URL: https://www.bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2019-R1.pdf?v=4 (data zvernennia: 11.10.2019). **11.** Pokaznyky bankivskoi systemy Ukrainy. URL: <https://bank.gov.ua/control/uk/publish/> (data zvernennia: 11.10.2019). **12.** Momot T. V., Ovchelupova O. M., Soloviova K. S. Otsinka rivnia finansovo-ekonomichnoi bezpeky bankivskykh ustanov v umovakh kryzy. *Komunalne*

hospodarstvo mist : nauk.-tekhn. zb. Kharkiv. nats. un-t misk. hosp-va im. O. M. Beketova. Kharkiv : KhNUMH im. O. M. Beketova, 2015. Vyp. 125. S. 32–36.

Kondratska N. M., Candidate of Economics (Ph.D.), Associate Professor, Department of Finance and Economics of Environmental Management, Liubovska M. M., Senior Student (National University of Water and Environmental Engineering, Rivne)

FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY OF BANKING INSTITUTIONS: THREATS AND WAYS TO MINIMIZE THEM

The article determines the impact of the bank's financial and economic security on the security of the financial sector and the country as a whole. The security of the banking system depends on the financial security of individual banking institutions. At the same time, the problems which face the single bank lead to the banking crisis of the whole system. Conversely, the destructive impact of the instability of the banking segment reflects the activity of the individual bank.

The approaches to defining the concept of «financial and economic security of the bank» were generalized and, due to this, we can determine this category as a dynamic state, characterized by a balance and resistance to the external and internal threats, efficiency of organization and allocation of resources for ensuring sustainable development.

The analysis of the current state of the banking segment in the context of credit risk and risks of capital adequacy, liquidity, and profitability was made. External and internal threats to the financial and economic security of banking institutions are highlighted and ways to minimize them are proposed. It is emphasized that internal threats are unique to the individual banking institution and they can be controlled and minimized. While external threats are inherent in the institutional environment and practically independent of the efforts of the individual participant in the banking system.

At the same time, this system should develop and constantly adapt to the changes of the external and internal environment to increase the efficiency of functioning of the banking sector, which determines the stability of the financial system of the country and creates opportunities for growth of the national economy.

Keywords: financial and economic security of the bank; financial and economic security of the state; risks to the banking sector; ensuring the financial security of banks; external and internal threats.

Кондрацкая Н. Н., к.э.н., доцент кафедры финансов и экономики природопользования, Любовская М. М., студентка (Национальный университет водного хозяйства и природопользования, г. Ровно)

ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ БАНКОВСКИХ УЧРЕЖДЕНИЙ: УГРОЗЫ И ПУТИ ИХ ПРЕОДОЛЕНИЯ

В статье детерминировано влияние финансово-экономической безопасности банка на безопасность финансового сектора и страны в целом. Обобщены подходы к определению понятия «финансово-экономическая безопасность банка» и предложено собственное видение данной категории. Проведен анализ современного состояния банковского сегмента в разрезе кредитного риска и риска достаточности капитала, ликвидности и доходности. Выделены внешние и внутренние угрозы финансово-экономической безопасности банковских учреждений и предложены пути их минимизации.

Ключевые слова: финансово-экономическая безопасность банка; финансово-экономическая безопасность государства; риски банковского сектора; обеспечения финансовой безопасности банков; внешние и внутренние угрозы.
